

Saavutettavat lähipalvelut ja toimintakyvyn mukainen asuminen ikäihmisten turvaksi

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry varoittaa vuoden 2026 talousarvioesityksen vaikutuksista ikäihmisiin. Järjestö korostaa, että eläkkeiden verotus ei saa olla palkkatuloa ankarampaa, ja vaatii turvaamaan ikäihmisten maksukyvyn, riittävät lähipalvelut sekä turvallisen ja esteettömän asumisen kaikilla alueilla.

Ikäihmisten asumisen turvaa heikentävät erityisesti ympäristöministeriön hallinnonalan leikkaukset. Valtion tukeman asuntotuotannon korkotukivaltuuksia vähennetään merkittävästi vuodesta 2027 alkaen. Suuri osa kerros- ja rivitaloista sekä omakotitaloista ei vielä täytä esteettömyyden vaatimuksia. Ilman riittävää tukea monet pienituloiset eläkeläiset jäävät ilman kohtuuhintaisia asuntoja.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusten leikkaukset heikentävät merkittävästi eläkeläisjärjestöjen toimintakykyä. Järjestöt tekevät ennaltaehkäisevää työtä, joka tukee ikääntyneiden terveyttä ja osallisuutta. STEA-rahoituksen leikkaukset uhkaavat tätä kustannustehokasta ja vapaaehtoistyöhön pohjautuvaa toimintaa.

Vaikka budjettiin sisältyy kuntien tehtävämuutoksia ja indeksitarkistuksia, on keväällä päätetty 75 miljoonan euron vähennys kuntien valtionosuuksiin vakava uhka lähipalveluille. Ikäihmisten arjen kannalta palveluiden saavutettavuus, kulttuuri- ja liikuntamahdollisuudet sekä mahdollisuus osallistua paikallisyhteisöön ovat keskeisiä hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Hoivapaikkojen riittävyys on turvattava, sillä ympärivuorokautisen hoidon tarve kasvaa. Valitettavasti vuoden 2026 kapasiteetti on arvioitu pysyvän vuoden 2025 tasolla, mikä on kestäväntöytä.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstöpula on todellinen uhka. Työperäisen maahanmuuton edellytyksiä on parannettava, jotta riittävä henkilöstö turvataan tulevaisuudessa. Omalääkäri- ja omahoitajamallit voisivat parantaa palvelujen jatkuvuutta ja laatua, mutta ne vaativat riittävää resursointia.

Palvelujen keskittäminen heikentää saatavuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Lisäksi terveydenhuollon asiakasmaksujen ja lääkkeiden omavastuiden korotukset kohdistuvat raskaasti pienituloisiin eläkeläisiin. Noin kolmasosalla eläkeläisistä bruttoeläke jää alle 1 500 euron kuukaudessa.

EETU ry vaatii, että hallituksen esitykset tarkistetaan, jotta ikäihmisten maksukyky, asumisen turvallisuus ja lähipalveluiden saatavuus voidaan turvata kaikilla alueilla. Eläkeläisten hyvinvointi, osallisuus ja toimintakyky on asetettava keskiöön myös tulevilla talousarvioratkaisuissa.